

de andre Ting, som dertil knyttede sig. Men Forholdet er virkelig den Dag i Dag saaledes, at der baade kan afsluttes og blive afsluttet Lærekontrakter, der ere forbindende paa længere Tid og navnlig ere forbindende paa længere Tid end det Aar, som det ærede Medlem talte om som gjældende i Lyndesforholdet. Det vilde være en stor Urimelighed, dersom der ikke skulde kunne oprettes Lærekontrakter paa mere end 1 Aar. Det fører selvfølgelig ikke dertil, at den paagjældende Person holdes i en Slags Slaveritillstand, hvorfra han ikke kan slippe ud førend efter Forløbet af flere Aar, men Følgen er, at naar det Forhold brydes fra den ene Side, hvori man har indladt sig, fordi man kommer til Grænselse af, at man ikke kan staa sig ved af en eller anden Grund at blive i Forholdet, maa man holde den anden Part i dette Kontraktforhold stadesløs derfor, og det er vel ganste i sin Orden, at det er saa. Det kan stille sig saaledes, at det er i Lærlingens Interesse at forlade Forholdet før den kontraktmæssige Tid; men det kan sandelig ogsaa være i den anden Parts Interesse at faae Forholdet løst. Jeg vil snarere gjøre den Indvending mod § 3, at det forekommer mig at være tvivlsomt, om de 5 Aar, som ere satte som Maximum, ere rigtig valgte. I den Slags Ting maa man jo tage Hensyn til, hvorledes Forholdene have udviklet sig i Medfør af det praktiske Livs Krav. Her indrømmer jeg imidlertid, at det faar sin Betydning, om man indskrænker § 3 alene til Haandværkerne, eller om den tillige skal omfatte de andre Personer, som ere nævnte, og særlig Handlende. Jeg veed nemlig ikke rettere, end at det nu ikke er ganste ualmindeligt, at der afsluttes Lærlingekontrakter navnlig imellem Provindsarbejdsmænd og Lærlinge paa længere Tid end 5 Aar. Det er, saavidt jeg veed, ikke ganste ualmindeligt, at Lærlingekontrakter afsluttes paa 4 à 4½ Aar under Forudsætning af, at Lærlingen ikke skal have noget Bederlag med Undtagelse af Kost og Logis, hvilket er det sædvanlige, men at Lærlingekontrakter derimod afsluttes paa 5 à 5½ Aar, navnlig det sidste, naar Forholdet er dette, at Lærlingen foruden Kost og Logis skal have Klæder af Principalen. Det forstaas let, hvorfor Tiden i det sidste Tilfælde er længere end i det første. Man gaar ud fra, at Principalen kan faae mere Nytte af Lærlingen i jo længere Tid, han har været i Lære. I Begyndelsen gjør han ingen Nytte, men medfører kun Besvær for Principalen, og Bederlaget for dette Besvær for Principalen yder Lærlingen i de senere Aar, da han er bleven mere uddannet. Naar Principalen nu tillige foruden Kost og Logis skal give Lærlingen Klæder, er det ganste naturligt, at ogsaa Principalen sørger for at faae noget Bederlag derfor ved den længere Tid, i hvilken den mere uddannede Lærling bliver forpligtet til at blive i Tjenesten. Denne Bemærkning kan nu

ogsaa gjøres ligeoverfor den ærede sidste Tale. Det er aabenbart, at jo mere man afknapper Kontrakttiden, jo mere man med andre Ord berøver Mesteren, Haandværkeren, Kjøbmanden eller hvem det nu er, Leilighed til at faae Bederlag for de af ham gjorte Opoffrelser ligeoverfor Lærlingen i Begyndelsen ved den Nytte, han kan have af den mere modne og uddannede Lærling — jo mere, siger jeg, man berøver Principalen Udbygten til at faae et saadant Bederlag, desto mere vil man komme ind paa den Vej, at Haandværkemeesteren, Kjøbmanden osv. kræver ligefrem Betaling af Lærlingen eller hans Forældre og Værger for overhovedet at antage ham i Lære. Allerede nu er det ikke ualmindeligt, at Haandværkeren forlanger Betaling af Lærlingen for overhovedet at antage ham i Lære; men jo mere man vil forhindre Principalen i at faae et Bederlag gennem den forlængede Læretid, desto løsere gjør man Forholdet, og desto mere vil man drive Mesteren, Kjøbmanden, kort sagt Principalen ind paa den Vej at forlange Bederlag af Lærlingen; men jeg tror ikke, det behøver at udvikles vidtløftig, at derigennem bereder man store Vanfælgigheder netop for den fattigere Del af Befolkningen, som ønsker, at deres Børn skulle gaa den Vej, hvorom her er Tale. Disse Betragtninger kunne tildels ogsaa faae nogen Betydning med Hensyn til et andet Punkt i § 3, forsaavidt det der hedder, at Kontrakten ikke er forbindende for Lærlingen længere end, indtil han har opnaaet en Alder af 20 Aar. En Fastholden af denne Bestemmelse vil saare let kunne føre til, at det vil blive meget vanskeligt at faae Lærlinge anbragte, der ere i en Alder, der nærmer sig 18 Aar, fordi Principalen i saa Tilfælde vil være bedre tjent med at faae en yngre Lærling i sin Tjeneste. Det er et Spørgsmaal, om man ikke, forsaavidt man anser det for nødvendigt at værne om de unge Mennesters Frihed til at forlade et Lærlingeforhold, som de anse for besværligt, trykkende eller uheldigt, da ikke hellere maa gaa en anden Vej, nemlig noget at lette Afgangen til at faae den iøvrigt i og for sig forbindende Kontrakt løst, altsaa gennem en Modifikation af Lovforslagets § 17. Et andet Spørgsmaal er naturligvis det, hvilke Forpligtelser Mesteren — jeg vil for Fremtiden for Kortheeds Skyld indskrænke mig til at tale om Haandværkere, Mester og Lærling — skal have overfor Lærlingen, navnlig med Hensyn til hans Uddannelse, for at han kan oplæres til at blive en duelig Svend. Derom handler § 9. Allerede denne Paragraf giver Anledning til et Spørgsmaal, som jeg senere skal komme til nærmere at omtale, nemlig Afgjørelsen og Bedømmelsen af, hvorledes Forholdet i det enkelte Tilfælde har været.

Det, som jeg nu her nærmest vil berøre, er et overmaade vigtigt Spørgsmaal, nemlig om Svendepøven. Jeg kan ikke negte, at jeg har faaet det Indtryk, at disse Bestemmelser, der fin-